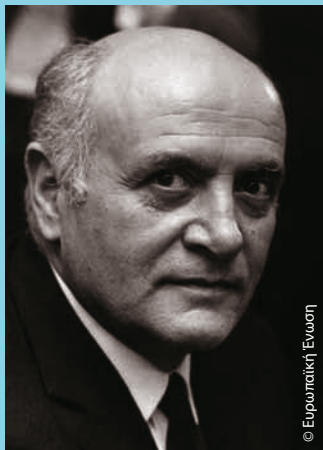

Αλτιέρο Σπινέλι: αταλάντευτος φεντεραλιστής

Αλτιέρο Σπινέλι 1907 - 1986

Ο Ιταλός πολιτικός Αλτιέρο Σπινέλι ήταν ένας από τους ιδρυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρωτοστάτησε στη σύνταξη της πρότασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για μια ομοσπονδιακή ευρωπαϊκή ένωση, η οποία ονομάστηκε «σχέδιο Σπινέλι». Το σχέδιο αυτό εγκρίθηκε το 1984 από τη συντριπτική πλειοψηφία των μελών του Κοινοβουλίου και αποτέλεσε σημαντικό στοιχείο για την ενδυνάμωση των Συνθηκών της ΕΕ στις δεκαετίες του 1980 και του 1990.

Σε ηλικία 17 ετών, ο Σπινέλι έγινε μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος, με αποτέλεσμα να παραμείνει φυλακισμένος από το ιταλικό φασιστικό καθεστώς από το 1927 μέχρι το 1943. Μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ίδρυσε το Φεντεραλιστικό Κίνημα Ιταλίας.

Με την ιδιότητα του συμβούλου σημαντικών προσωπικοτήτων, όπως ο Ντε Γκασπερι, ο Σπάκ και ο Μονέ, εργάστηκε για την ενοποίηση της Ευρώπης. Με τις νομικές του γνώσεις, προώθησε την ευρωπαϊκή ιδέα στους ακαδημαϊκούς κύκλους και ίδρυσε το Ινστιτούτο Διεθνών Υποθέσεων στη Ρώμη.

Ως μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ανέλαβε τον τομέα της εσωτερικής πολιτικής από το 1970 έως το 1976. Για τρία χρόνια διετέλεσε βουλευτής του Κομμουνιστικού Κόμματος στο ιταλικό Κοινοβούλιο και το 1979 εξελέγη μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Νεανικά χρόνια

Γόνος οικογένειας κομμουνιστών, ο Αλτιέρο Σπινέλι γεννήθηκε στη Ρώμη στις 31 Αυγούστου 1907. Η πολιτική του δράση στο ιταλικό Κομμουνιστικό Κόμμα ξεκινά από πολύ νεαρή ηλικία. Το 1926 συλλαμβάνεται και καταδικάζεται από το Φασιστικό Ειδικό Δικαστήριο του Μουσολίνι σε κράτηση 16 ετών και 8 μηνών. Περνά 10 χρόνια στη φυλακή και άλλα 6 χρόνια στην εξορία. Όλο αυτό το διάστημα αρνείται να αποποιηθεί τις ιδέες του και να υπογράψει δήλωση μετάνοιας, παρότι θα μπορούσε να του δοθεί χάρη. Στη φυλακή μελετά πυρετωδώς και γίνεται παθιασμένος υπέρμαχος της υπερεθνικής ολοκλήρωσης. Ασκεί κριτική σε ορισμένες πολιτικές θέσεις του Κομμουνιστικού Κόμματος. Η απογοήτευσή του από το Κόμμα και οι γνώσεις που απέκτησε με τα διαβάσματά του τον έκαναν να απομακρυνθεί τελικά από τους Κομμουνιστές και να γίνει υπέρμαχος του φεντεραλισμού, της ομοσπονδιακής ολοκλήρωσης. Το διάστημα που έμεινε εξόριστος στο νησάκι Βεντοτένε άρχισε να διαμορφώνεται το ομοσπονδιακό του όραμα. Πίστευε ακράδαντα

ότι ένα πανευρωπαϊκό κίνημα υπέρ του φεντεραλισμού θα λειτουργούσε ως αντιστάθμισμα στις καταστροφικές δυνάμεις του εθνικισμού.

Το Μανιφέστο του Βεντοτένε

Εξόριστος στο Βεντοτένε, ο Σπινέλι μελέτησε τα έργα πολλών θεωρητικών του φεντεραλισμού. Εμπνεόμενος από τις σκέψεις και τις ιδέες τους, συντάξε μαζί με άλλους πολιτικούς κρατούμενους το Μανιφέστο του Βεντοτένε, στο οποίο περιγράφεται το ομοσπονδιακό του όραμα για το μέλλον της Ευρώπης. Το έγγραφο αυτό θεωρείται προάγγελος του ευρωπαϊκού συντάγματος. Ο αρχικός του τίτλος ήταν «Προς μια ελεύθερη και ενωμένη Ευρώπη». Στο μανιφέστο υποστηρίζεται ότι η επικράτηση έναντι των φασιστικών δυνάμεων δεν θα έχει κανένα νόημα εάν οδηγήσει στην αποκατάσταση

του παλαιού ευρωπαϊκού συστήματος των κυρίαρχων εθνικών κρατών με νέα μορφή, απλώς εντός διαφορετικών συμμαχιών. Το αποτέλεσμα θα είναι αναπόφευκτα ένας τρίτος παγκόσμιος πόλεμος. Προτείνεται η συγκρότηση μιας υπερεθνικής ευρωπαϊκής ομοσπονδίας κρατών, με πρωταρχικό στόχο τη σύνδεση των ευρωπαϊκών κρατών μεταξύ τους σε τέτοιο βαθμό που θα είναι αδύνατον να ξανακρύξουν ποτέ πόλεμο.

Το Φεντεραλιστικό Κίνημα

Μετά την απελευθέρωσή του το 1943, τα γραπτά του αποτέλεσαν τη βάση του προγράμματος του Ευρωπαϊκού Φεντεραλιστικού Κινήματος (Movimento Federalista Europeo), το οποίο ίδρυσε την ίδια χρονιά. Στις δεκαετίες του 1940 και του 1950, ο Σπινέλι εμφανίζεται ως θερμός υπέρμαχος της ομοσπονδιακής ενωμένης Ευρώπης. Ασκήει κριτική για την έλλειψη προόδου όσον αφορά τις απόπειρες να επιτευχθεί η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Υποστηρίζει ότι η διακυβερνητική συνεργασία με πλήρη εθνική κυριαρχία σε οργανισμούς όπως ο ΟΟΣΑ και το Συμβούλιο της Ευρώπης δεν αρκεί. Γι' αυτό και επιμένει με ακλόνητη προσήλωση στην περαιτέρω ολοκλήρωση. Ως πολιτικός σύμβουλος του τότε Ιταλού πρωθυπουργού Αλτσίντε ντε Γκάσπερι, για παράδειγμα, τον έπεισε να προωθήσει τη συγκρότηση Ευρωπαϊκής Αμυντικής Κοινότητας, σχέδιο που δεν υλοποιήθηκε προς μεγάλη απογοήτευση του Σπινέλι.

Η Λέσχη του Crocodile

Τη δεκαετία του 1960, ο Σπινέλι διετέλεσε κυβερνητικός σύμβουλος και ερευνητής, ίδρυσε το Ινστιτούτο Διεθνών Υποθέσεων στη Ρώμη και χρημάτισε μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από το 1970 μέχρι το 1976. Το 1979 εξελέγη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ως ευρωβουλευτής δεν έχασε την ευκαιρία να προωθήσει το όραμά του για μια ομοσπονδιακή Ευρώπη. Το 1980, μαζί με άλλους ομοϊδεάτες του ευρωβουλευτές, ίδρυσε τη Λέσχη του Crocodile, που πήρε το όνομά της από το όνομα του εστιατορίου στο οποίο σύναζαν τα μέλη της στο Στρασβούργο. Η Λέσχη του Crocodile επιδίωκε μια νέα ευρωπαϊκή συνθήκη. Τα μέλη της κατέθεσαν στο Κοινοβούλιο πρόταση σύστασης μιας ειδικής επιτροπής με την ευθύνη να συντάξει μια πρόταση νέας συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία θα αποτελούσε στην ουσία το Σύνταγμα της Ευρώπης.

Το σχέδιο Σπινέλι

Στις 14 Φεβρουαρίου 1984, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπερψήφισε την πρότασή του με συντριπτική πλειοψηφία και ενέκρινε το «σχέδιο συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης», γνωστό και ως «σχέδιο Σπινέλι». Παρότι η συνθήκη δεν εγκρίθηκε από τα εθνικά κοινοβούλια, το έγγραφο αυτό αποτέλεσε τη βάση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης του 1986, με την οποία άνοιξαν τα εθνικά σύνορα για τη δημιουργία της κοινής αγοράς, καθώς και για τη συνθήκη του Μάαστριχτ του 1992, με την οποία δημιουργήθηκε η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο ενθουσιώδης Σπινέλι έπεισε τον Γάλλο Πρόεδρο Μιτεράν να άρει τις επιφυλάξεις της Γαλλίας έναντι οιασδήποτε άλλης προσέγγισης στην Ευρώπη πέραν της διακυβερνητικής. Με τον τρόπο αυτό ενθαρρύνθηκαν και άλλες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να δώσουν ώθηση στην περαιτέρω ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Ο Σπινέλι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο λίγο μετά την υπερψήφιση του σχεδίου του για μια ομοσπονδιακή Ευρώπη το 1984.

Παρότι δεν έγιναν πραγματικότητα όλες οι φιλόδοξες προτάσεις του, ο Αλτιέρο Σπινέλι δεν έπαψε ούτε στιγμή να επιδιώκει το στόχο της δημιουργίας μιας ευρωπαϊκής υπερεθνικής κυβέρνησης που θα αποτρέψει πολέμους στο μέλλον και θα φέρει κοντά τις χώρες της ευρωπαϊκής ηπείρου στο πλαίσιο μιας ενωμένης Ευρώπης. Οι ιδέες του αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης για πολλές αλλαγές στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδιαίτερα για τη σημαντική ενίσχυση των εξουσιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το Φεντεραλιστικό Κίνημα συνεχίζει να συνεδριάζει τακτικά στο νησάκι Βεντοτένε. Ο Αλτιέρο Σπινέλι πέθανε το 1986. Το κεντρικό κτίριο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πήρε το όνομά του, προς τιμήν του.